

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗ

Συμπληρώθηκε ένας χρόνος με πρωθυπουργό τον Κ. Σημίτη. Τη διαδρομή του χρόνου εξετάζει το αφιέρωμα αυτό. Χαρακτηρίστηκε -και ορθώς- σταθμός στα πολιτικά χρονικά η αλλαγή σκυτάλης, από τον Α. Παπανδρέου στον Κ. Σημίτη στην αρχηγία του ΠΑΣΟΚ και στην πρωθυπουργία. Σήμανε και την αφετηρία για νέα πολιτική, για αλλαγή και στην πολιτική ζωή της χώρας. Ο ένας χρόνος είναι, βέβαια, μόνο ένας χρόνος. Δεν θα κριθεί ο Κ. Σημίτης μόνο απ' αυτόν.

Ωστόσο, εξετάζεται πώς επέδρασε η αλλαγή στο ίδιο το ΠΑΣΟΚ, τι επιδράσεις είχε στα άλλα κόμματα, τι προοπτικές ενδοχόμενως ανοίγει. Εξετάζεται πώς βλέπουν τον Κ. Σημίτη και το χρόνο που πέρασε τα άλλα κόμματα.

Με εντάσεις στα εξωτερικά θέματα και συγκεκριμένα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, με την κρίση στα Ιμια, άρχισε τη θητεία της η κυβέρνηση Σημίτη, με εντάσεις αλλά σε άλλο τομέα, στον κοινωνικό, συμπληρώνει ένα χρόνο.

Στη διαδρομή του χρόνου, ο διάδοχος του ιδρυτή του ΠΑΣΟΚ έδωσε τρεις μάχες κατά σειρά, στην Κοινοβουλευτική Ομάδα, στο συνέδριο του κόμματος και στις εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου. Βγήκε νικήτης και στις τρεις. Εξετάζεται η συνοχή κόμματος και κυβέρνησης, η αποτελεσματικότητα του νέου κυβερνητικού σχήματος. Μιλούν δύο από τους πρωταγωνιστές στον αγώνα για τη

Για το αφιέρωμα συνεργάστηκαν:

Νίκος Κιάος, Κύρα Αδάμ, Γ. Καραλιάς, Κατερίνα Κωλέτση, Γ. Παντελάκης, Γρ. Ρουμπάνης και Κ. Τσουπαρόπουλος

πέρασε. Ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης, που είχε κι έχει τον πρώτο ρόλο, ρωτήθηκε αλλά δεν θέλησε να απαντήσει... Λυπούμαστε.

Μιλούν ακόμη οι επικεφαλής των δύο καιρίων τομέων του κυβερνητικού έργου, ο Θ. Πάγκαλος επί των Εξωτερικών και ο Γ. Παπαντωνίου επί των Οικονομικών.

Μιλούν οι αρχηγοί των κομμάτων Αλέκα Παπαρήγα, Ν. Κωνσταντόπουλος, Δ. Τσοβόλας, Αντ. Σαμαράς. Ο Μ. Εβερτ δεν θέλησε κι αυτός να απαντήσει στην ερώτηση της «Ε».

διαδοχή, ο Α. Τσοχατζόπουλος και ο Γερ. Αρσένης. Απαντούν στα ερωτήματα της «Ε» πώς βλέπουν την αλλαγή πριν από ένα χρόνο στην ηγεσία, πώς εκτιμούν την κατάσταση πριν από ένα χρόνο και τώρα, ποιες είναι οι επιτυχίες και ποιες οι αποτυχίες της κυβέρνησης στο χρόνο που

Σκληρή οικονομική πολιτική, προσήλωση στην ευρωπαϊκή ιδέα και συχνές διαφοροποιήσεις υπουργών

Στον αντίποδα του Ανδρέα

Του ΠΩΡΓΟΥ ΚΑΡΕΛΙΑ

Το ένα έτος δεν είναι, ασφαλώς, επαρκής χρόνος για να αποτιμηθούν, με στοιχειώδη επάρκεια, «τα έργα και οι ημέρες» της νέας κυβερνητικής θητείας του ΠΑΣΟΚ και της πρωθυπουργίας Σημίτη. Πολύ περισσότερο που οι επιχειρών να κάνει αυτή την αποτίμηση είναι υποχρεωμένοι να χωρίσει αυτό το διάστημα σε δύο μέρη, ένα οχτάμηνης κι ένα τετραμήνης διάρκειας.

Για όσους παρακολουθούν στοιχειωδώς τις πολιτικές εξελίξεις, είναι φανερό ότι με άλλα κριτήρια πρέπει να εκτιμηθεί η περίοδος Ιανουαρίου 1996 - Αυγούστου 1996 και με άλλα η περίοδος Σεπτεμβρίου 1996 (εκλογές) - Ιανουαρίου 1997. Για τον απλούστατο λόγο ότι στην πρώτη περίοδο είχαμε έναν πρωθυπουργό χωρίς πολιτική νομιμοποίηση (δεν είχε πάρει το εκλογικό βαπτισμό) και περίπου υπό απαγόρευση, καθώς είχε απέναντί του το μισό κομμαί του!

Η οχτάμηνη πρώτη περίοδος της πρωθυπουργίας Σημίτη «σημειωνόταν» από τρία γεγονότα και φαινόμενα, τα δύο κατά και το ένα υπέρ του πρωθυπουργού:

■ **Την κρίση των Ιμίων.** Πριν καλά καλά πάρει ψηφιο εμπιστοσύνης και άπειρος στην εξωτερική πολιτική, ο κ. Σημίτης καλείται ν' αντιμετωπίσει μία από τις σοκωτικότερες κρίσεις της μεταπολεμικής περιόδου, η οποία έκτοτε «σημαδεύει» την κυβέρνηση του, τον ίδιο, μα πάνω απ' όλους τη χώρα, καθώς μας εισήγαγε σε μια νέα ε-

ποχή των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η λύση που επελέγη, δημιούργησε ανάμικτα συναισθήματα: Από απογοήτευση και ταπείνωση έως ανακούφιση. Οι «κορόνες» του κ. Εβερτ περί «προδοσίας» άντεξαν μέχρι τις εκλογές, οι παρόμοιες του «πατριωτικού» ΠΑΣΟΚ είναι διαχρονικές.

■ **Το πρωτοφανές κλίμα αποδοχής και ανοχής** που συνάντησε, το οποίο μόνο με το αντίστοιχο του 1981 μπορεί να συγκριθεί. Ούτε η κρίση των Ιμίων τραυμάτισε ιδιαίτερα τη δημοτικότητα του πρωθυπουργού. Ασηπυδισμένη από την

“Οι συχνές και πολύωρες συνεδριάσεις, νέο όφος στη λειτουργία κυβέρνησης και ΠΑΣΟΚ”

προηγηθείσα περίοδο κυβερνητικής απραξίας και αφηρισμένη από ορισμένα φαινόμενα, η κοινή γνώμη έδειχνε διατεθειμένη να δώσει ανεπιόριστη πίστωση χρόνου στο νέο πρωθυπουργό.

■ **Το συνεχή πόλεμο φθοράς** που υφίστατο ο νέος πρωθυπουργός απ' όσους στο ΠΑΣΟΚ δεν μπορούσαν να ανεχθούν τη «νέα τάξη πραγμάτων», η οποία έτεινε να διαμορφωθεί. Σε προφανή αντίθεση με τη μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης, αλλά και της εκλογικής βάσης του

ΠΑΣΟΚ, όπως απέδειξαν οι εκλογές, ένα μεγάλο τμήμα του οργανωμένου ΠΑΣΟΚ, από την κορυφή ως τη βάση, όχι μόνον έβλεπε με καχυποψία το νέο πρωθυπουργό και τους συνεργάτες του, αλλά κι έκανε ότι μπορούσε για να τους κάνει τη ζωή δύσκολη...

Δεν είναι καθόλου υπερβολή να πούμε ότι οι πρώτοι μήνες της πρώτης κυβέρνησης Σημίτη κύλησαν με συνεχείς ενδοκυβερνητικές και εσωκομματικές συγκρούσεις. Κυβερνητικό έργο ουσιαστικά δεν παρήχθη. Η κυβέρνηση περιορίστηκε στην τρέχουσα διαχείριση και ολοι ανέμεναν την έκβαση της αντιμετώπισης «σημιακών» και «αντισηματικών» στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ.

Η σύγκρουση

Η σύγκρουση ήταν σφοδρή. Και είναι χαρακτηριστικό ότι αμφισβητούνταν σχε-

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

15-1-96, παραιτείται από πρωθυπουργός ο Ανδρέας Παπανδρέου.

18-1-96, Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ. 1η ψηφοφορία: Σημίτης 53, Τσοχατζόπουλος 53, Αρσένης 50, Χαλαραμπόπουλος 11. Στη 2η ψηφοφορία ο Σημίτης εκλέγεται πρωθυπουργός με 86 ψήφους έναντι 75 του Τσοχατζόπουλου και 6 «λευκών».

22-1-96, ορκίζεται η νέα κυβέρνηση.

27-1-96, Τούρκοι δημοσιογράφοι κατεβάζουν την ελληνική σημαία στα Ιμια.

30-1-96, η κρίση κορυφώνεται.

31-1-96, η κυβέρνηση Σημίτη παίρνει ψήφο εμπιστοσύνης.

21-2-96, ο Σημίτης σε Βρυξέλλες, Βόνη, Παρίσι.

14-3-96, ο Σημίτης παρίσταται και εκφωνεί λόγο στο συνέδριο του Συντακτικού.

8-4-96, ο Σημίτης στις ΗΠΑ.

3-6-96, οι Τούρκοι αμφισβητούν την ελληνικότητα της Γαζού.

23-6-96, πεθαίνει ο Ανδρέας Παπανδρέου.

30-6-96, ο Σημίτης εκλέγεται πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ.

22-8-96, ο Σημίτης ανακοινώνει πρόωπη προσφυγή στις κάλπες.

23-9-96, το ΠΑΣΟΚ κερδίζει τις εκλογές.

24-9-96, ορκίζεται η νέα «σημιακή» κυβέρνηση.

11-10-96, διορισμός του Σταύρου Ψυχάρη στη διοίκηση του Αγίου Ορους.

13-11-96, ο Σημίτης ανακοινώνει το νέο πενταετές εξοπλιστικό πρόγραμμα, ύψους 3 τρισεκατομμυρίων.

Ο Δεκέμβριος είναι ο μήνας των αγροτικών κινητοποιήσεων. Ο Σημίτης τηρεί σκληρή στάση.

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗ

Η αποτίμηση από

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Ο ένας χρόνος του Κώστα Σημίτη στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, όχι μόνο δεν άφησε ανεπηρεαστή τη Νέα Δημοκρατία, αλλά μάλλον λειτουργήσε καταλυτικά για τις εξελίξεις στο εσωτερικό της. Και αν κάποιος παρατηρήσει πως οι ολοένα εντεινόμενες εσωκομματικές διαμάχες στη Ν.Δ. είναι απόρροια των εξελίξεων στο ΠΑΣΟΚ, σίγουρα δεν θα υπερβάλει.

Από τότε ακόμη που ο Κώστας Σημίτης φερόταν ως ο επικρατέστερος για να κερδίσει την πρωθυπουργία, τα ...καμπανάκια στη Νέα Δημοκρατία άρχισαν να ηχούν έντονα. Εως τότε, ο Μιλτιάδης Εφερτ αισιοδοτούσε πως είχε πολλές πιθανότητες να κερδίσει τις επόμενες εκλογές. Μπορεί η φράση «ο Μ. Εφερτ είναι ο διάδοχος του Ανδρέα Παπανδρέου» να απηχούσε περισσότερο ευσεβείς πόθους όσων την εκστόμιζαν, εν τούτοις η αλήθεια είναι ότι το κλίμα που είχε διαμορφωθεί την εποχή εκείνη, έδινε αρκετούς λόγους στον αρχηγό της Ν.Δ., ώστε να διεκδικήσει με αξιώσεις τις εκλογές. Από τον πρώτο καιρό, όμως, που το όνομα «Σημίτης» ακουγόταν όλο και πιο έντονα ως αυτό του βασικού διεκδικητή της πρωθυπουργίας, το κλίμα στη Νέα Δημοκρατία άρχισε να αλλάζει ραγδαία.

Η Ν.Δ. ψάχνει για αντι-Σημίτη

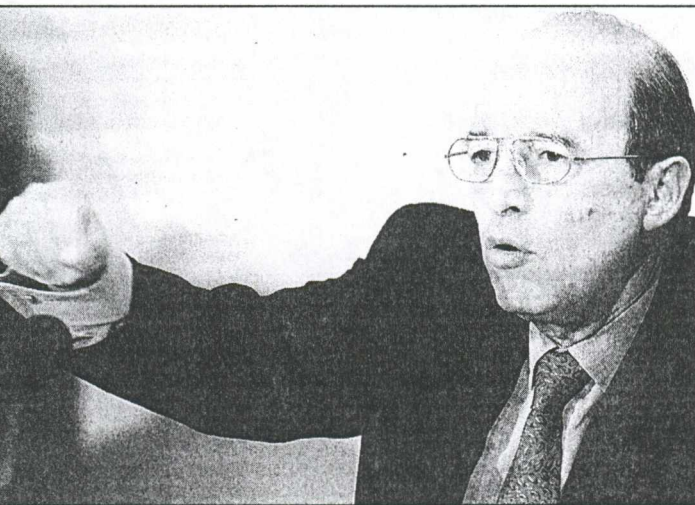
σει με αξιώσεις τις εκλογές. Από τον πρώτο καιρό, όμως, που το όνομα «Σημίτης» ακουγόταν όλο και πιο έντονα ως αυτό του βασικού διεκδικητή της πρωθυπουργίας, το κλίμα στη Νέα Δημοκρατία άρχισε να αλλάζει ραγδαία.

Ο ΕΦΕΡΤ

Τις παραμονές των εκλογών, στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ για την ανάδειξη νέου πρωθυπουργού, στους διαδοχικούς του κηρύχους της οδοι Πηγάλης ακουγόταναν οι φωνές που έβγαιναν από το γραφείο του Μιλτιάδη Εφερτ. Ο αρχηγός της Ν.Δ. σε κάθε συνομιλία του, που επιχειρούσε να τον επισημάνει τον κίνδυνο για τη Ν.Δ. από το ενδεχόμενο εκλογής του Κ. Σημίτη, ανέβαινε τους τόνους της φωνής του και απαντούσε: «Εγώ τον Σημίτη θέλω για αντίπαλο. Τον γνωρίζω και μπορώ να τον αντιμετωπίσω». Βέβαια, ο κ. Εφερτ τα έλεγε αυτά

περισσότερο για να τα ακούσει (και ίσως και πιστέψει) ο ίδιος, παρά για να πείσει τους συνομιλητές του. Αλλιώς, τα περισσότερα στελέχη της Ν.Δ., και κυρίως τα προσεκτικά στον Κ. Μητσότακη, εκτιμούσαν πως η εκλογή Σημίτη θα οδηγούσε τη Ν.Δ. στο να παραμείνει γύρω από τις εκλογές για άλλα τέσσερα χρόνια στην αντιπολίτευση.

Όπως, μάλιστα, έλεγαν πολλά νεοδημοκρατικά στελέχη, από τη σύγκριση Σημίτη - Εφερτ σαφώς και ο πρώτος βγαίνει ευνοημένος, αφού ο κόσμος πριν από τις εκλογές θα έχει να συγκρίνει το «σοβαρό καθηγητή» με το «δακτυλιόποιο». Ασχέτως αν οι χαρακτηρισμοί αυτοί ανταποκρί-

Καταλυτική για τη Νέα Δημοκρατία η «εποχή Σημίτη»: Η αξιωματική αντιπολίτευση ψάχνει τον ηγέτη που θα πείσει ότι η επιστροφή στην εξουσία είναι δυνατή

νονται στην πραγματικότητα, σίγουρο είναι πως τέτοιες σκέψεις υπήρχαν έντονα στα μυαλά νεοδημοκρατικών στελεχών, κάποια από τα οποία μάλιστα δεν θεωρούνταν εχθρικά στον Μ. Εφερτ.

Τα ίδια αυτά στελέχη στις κατ' ιδίαν συζητήσεις τους εξέφραζαν ανοιχτά την προτίμησή τους στο πρόσωπο του Ακη Τσοχατζόπουλου, τον οποίο θεωρούσαν σαφώς ευκολότερο αντίπαλο και όχι τόσο ικανό να συγκρατήσει το ΠΑΣΟΚ ενιαίο.

Όσο για τον Γ. Αρσένη, είχαν κι αυτοί την εκτίμηση πως δεν είχε πολλές πιθανότητες να κερδίσει τις εσωκομματικές εκλογές.

Όμως, οι φόβοι των Νεοδημοκρατών απέναντι στο νέο αρχηγό του ΠΑΣΟΚ δεν είχαν ως μοναδική αιτία τη σύγκριση με το δικό τους ηγέτη. Είχαν και έναν ουσιαστικό λόγο. Ο Κώστας Σημίτης, αφού πριν ακόμη εκλεγεί στην πρωθυπουργία και την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, είχε κάνει γνωστό το πολιτικό του στίγμα. Ήταν λάτρες ενός μοντέλου ανάπτυξης της χώρας που δεν αστεγάζει και πολύ από αυτό που οραματιζόταν η αξιωματική αντιπολίτευση. Και, για ευνόητους λόγους, βρισκότανι μοχλοί της οικονομίας (βιομηχανοί, εφορτιστές κ.α.) έβλεπαν στο πρόσωπο του Κ. Σημίτη έναν πιο αποτελεσματικό διεκπεραιωτή μιας σκλη-

ρής οικονομικής πολιτικής, από ό,τι ο Μ. Εφερτ. Αλλιώς, σε όλες τις ευρωπαϊκές (και όχι μόνο) χώρες σοσιαλιστές δήλωναν όσοι καλούνταν να υλοποιήσουν σκληρά οικονομικά προγράμματα, μια και «περνούσαν» τις θέσεις τους πιο εύκολα σε πολλά συνδικάτα που έλεγχαν. Ετσι, είδαμε προεκλογικά τον αρχηγό της αντιπολίτευσης παρτίτσες, στην προσπάθειά του να διαφοροποιηθεί από τον Κ. Σημίτη, να επιχειρεί να τον βγει «από τ' αριστερά», φτάνοντας σε επίπεδα ακραίου λαϊκισμού...

Κλιδωνισμοί

Η πορεία των πραγμάτων επιβεβαίωσε σε μεγάλο βαθμό

τις προαναφερόμενες εκτιμήσεις. Η εκλογή του Κ. Σημίτη στην πρωθυπουργία και αργότερα και στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, καθώς και η νίκη του στις πρόσφατες εκλογές, ήταν να επιβεβαιώσουν όσους εκτιμούσαν πως η εκλογή Σημίτη θα λειτουργούσε καταλυτικά για τις εσωκομματικές εξελίξεις στη Ν.Δ. Αλλιώς και η εκλογική ήττα ήταν το πρώτο, σαφές δείγμα.

Πολλοί Νεοδημοκράτες έβλεπαν πως ο Κ. Σημίτης τους «έκλεβε» το οικονομικό πρόγραμμα και, παράλληλα, πως ο δικός τους αρχηγός δεν μπορούσε να εκφράσει έναν πειστικό λόγο απέναντί του. Και σήμερα, έναν μόλις χρόνο μετά την εκλογή του Κ. Σημίτη στην πρωθυπουργία, η Ν.Δ. συνεχίζει να ταλανίζεται από έντονα εσωκομματικά προβλήματα, ενώ πολλοί κάνουν λόγο ακόμη και για πιθανότητα διόσωσης.

Εναλλακτικός λόγος

Η Ν.Δ. ουσιαστικά αναζητεί τον αντι-Σημίτη. Τον άνθρωπο, δηλαδή, που θα πείσει πως η Ν.Δ. έχει διαφορές από το ΠΑΣΟΚ, που θα αρθρώσει έναν εναλλακτικό λόγο (έστω στο πλαίσιο της εφαρμογής της ίδιας πολιτικής), που θα είναι άφρατος, που εν τέλει θα καταφέρει να δώσει μια, μελλοντική έστω, ελπίδα στο Νεοδημοκρατικό σπάθ, πως η ανάληψη της εξουσίας δεν είναι ένα μακρινό όνειρο, όπως φαντάζεσαι σήμερα. Η επιτυχία της προσπάθειας είναι εντελώς αβέβαιη. Η αξιωματική αντιπολίτευση οδηγείται προς ένα συνέδριο, αναζητώντας το δικό της αναβίτωση στα μέσα της κοινής γνώμης. Λόγω είναι από το πιστεύουν ότι θα το πετύχει...

Στον αντίποδα του Ανδρέα

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

δεν όλες οι επιλογές του νέου πρωθυπουργού, ακόμη και το δικαίωμά του να διορίζει το διοικητή μιας Τράπεζας. Η πλευρά του πρωθυπουργού κατάφερε να εκμεταλλευτεί (ή και να δημιουργήσει η ίδια) την αισιοδοξία που αποτυπώνεται στη φράση «δεν τον αφήνουν να κυβερνήσει». Και, βοηθώντας της κυβερνητικής εξουσίας, κατάφερε από που πριν από λίγους μήνες ούτε ο πιο ευφάνταστος οπαδός του ΠΑΣΟΚ θα μπορούσε να διαανοηθεί «Αλλάω» και το κόμμα. Ετσι, η απειλή ενός σημαντικού αντισιμωτικού, «δεν θα τους παραδώσουμε το κόμμα», έμεινε γράμμα νερό.

Κυρίαρχος, πλέον, στο εσωκομματικό πεδίο, ο κ. Σημίτης έκανε και την τελευταία κίνηση. Προκήρυξε πρόσφατες εκλογές, οι οποίες θα του έλυναν τα σοβαρά προβλήματα.

■ Θα του έδιναν την «πολιτική νομιμοποίηση», για την έλλειψη της οποίας τον κατηγορούσαν τόσο η αξιωματική όσο και η εσωκομματική αντιπολίτευση.

■ Θα του «έλυναν τα χέρια» στη διακυβέρνηση, απαλλάσσοντάς τον από την υποχρέωση να τηρεί λεπτεπίλετες ισορροπίες, τόσο στην πολιτική που θα επέλεγε όσο και στα πρόσωπα που θα επέλεγε.

Και το σημαντικότερο:

■ Θα του επέτρεπαν να πάρει ορισμένα αντιδημοκρατικά οικονομικά μέτρα, έχοντας μπροστά του έναν τετραετή ορίζοντα.

Νέα αρχή

Η νέα περίοδος της κυβέρνησης Σημίτη, που άρχισε στις 23 του περασμένου Σεπτεμβρίου, μπορεί να κριθεί με πιο αυστηρά κριτήρια. Ο πρωθυπουργός είναι πλέον απόλυτος κυρίαρχος και δεν είναι υποχρεωμένος να κινείται ισορροπώντας πάνω σ' ένα τεταμένο σκοινί. «Σφραγίστηκε» από τέσσερα γεγονότα:

1. Τη λήψη του πρώτου πακέτου σκληρών οικονομικών μέτρων.
2. Την πολυήμερη κινητοποίηση των αγροτών της Θεσσαλίας και την άκαμπτη στάση της κυβέρνησης.
3. Τις συχνές βολές εναντίον του «περιβάλλοντος» του πρωθυπουργού, με αποκορύφωμα τις συνεντεύξεις Σκανδαλίδη. Και
4. Τις εκρήξεις συχνές, διαφθοροποιήσεις υπουργών από την κυβερνητική πολιτική, γεγονός που οδήγησε στη διαπίστωση ότι στην κυβέρνηση υπάρχουν «δύο γραμμές», κυρίως στα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό. Πάντως, οι διαφορο-

ποιούμενοι (και προτίσως οι Α. Τσοχατζόπουλος και Γερ. Αρσένης) αγωνίζονται κάτι τέτοιο, μολοντι ότι - ιδιαίτερα ο δεύτερος - φαίνεται ότι το επιδιώκουν. Η παραιτήση Ροζάκη ήταν η κορυφαία πράξη σ' αυτό το «παιχνίδι» και δικαίως χαρακτηρίστηκε «πρώτη ήττα» του κ. Σημίτη.

Η διακυβέρνηση του κ. Σημίτη κινήθηκε στον αντίποδα εκείνης του Ανδρέα Παπανδρέου, από πλευράς ύψους και λειτουργιών. Τόσο η κυβέρνηση όσο και το ΠΑΣΟΚ έδωσαν την εντύπωση ότι εξαντλούνται σε συχνές και ατελείωτες συνεδριάσεις και συσκέψεις. Ο πρωθυπουργός και οι υποστηρικτές του τις θεωρούν απαραίτητες. «Γίνεται εξαντλητικός διάλογος και συνάπτονται οι απόψεις», είναι το επιχειρήματός τους. Η αντιπολίτευση, αλλά και ορισμένοι από την πλειοψηφία, συμφωνούν στο αντίθετο. «Συνεδριάζουν πολύ, χωρίς να παίρνουν αποφάσεις», λένε...

Η αλήθεια, ως συνήθως, είναι κάπου στη μέση. Ο κ. Σημίτης, θέλοντας να δείξει ότι τώρα η λειτουργία κυβέρνησης και κόμματος είναι συλλογική, συγκαλεί ατελείωτες συνεδριάσεις. Αυτές, όμως, δεν εμπόδιζαν τη λήψη μέτρων όταν χρειαζόταν (π.χ. οικονομικά). Από την άλλη, πάντως, δεν βοηθούσαν στην αποσαφήνιση πλευρών της πολιτικής (π.χ. εθνικά).

Εν κατακλείδι, θα λέγαμε ότι η κυβέρνηση Σημίτη επέδειξε αποφασιστικότητα έως σκληρότη-

τα στην οικονομική πολιτική και ο πρωθυπουργός δεν φάνετα διατεθειμένος να θυσιάσει «την ευρωπαϊκή προοπτική» της χώρας, την οποία έχει αναδείξει ως τη «νέα μεγάλη ιδέα». Ταυτόχρονα, έδειξε να αναθεωρεί παλιότερες απόψεις του σε ορισμένα θέματα (π.χ., αμυντικές δαπάνες) και να επανέρχεται σε περισσότερα «σοβαρά» θέματα στα ελληνοτουρκικά. Αυτό, όμως, είναι πρόσωρο να επιβεβαιωθεί, καθώς δεν έχει δοθεί ουσιαστικά καμία ενκαίρια για κλείσιμο μετώπων.

Το νέο στοιχείο που αρχίζει να διαφαίνεται τους τελευταίους μήνες στο πολιτικό σκηνικό, είναι οι ανακατατάξεις και στα δύο στρατόπεδα που συγχρυστώναν στο συνέδριο. Δικαιωμένες προσοχές στο «σημιακό» στρατόπεδο και μετακινήσεις στο «αντισιμωτικό», είτε από έναν πόλο σε άλλο είτε κατευθείαν στο αντίπαλο.

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, ο κ. Σημίτης έχει, κατά γενική ομολογία, την πολιτική ηγεμονία, καθώς ο βασικός αντίπαλός του, η Ν.Δ., βρίσκεται στα κατώτερα όρια αντιπολίτευσης, όπως μαρτυρούν οι δημοσκοπήσεις. Όσο ο κ. Σημίτης θα δίνει την εντύπωση ότι αποτελεί τη «μοναδική λύση», δεν θα έχει πρόβλημα. Είναι το μεγαλύτερο όπλο του, το οποίο, όμως, δεν είναι δύσκολο να απολεσθεί.

την αντίπερα όχθη

Του Γ.Ρ. ΡΟΥΜΠΑΝΗ

«**Ο εκσυγχρονισμός δεν είναι τίποτε άλλο παρά το προσώπιο της πιο αντιδραστικής μορφής διακυβέρνησης. Ένα προσώπιο που ωστόσο έχει αρχίσει να πέφτει, αποκαλύπτοντας την πραγματικότητα.**»

Τα λόγια αυτά ανήκουν σε ανώτερο στέλεχος του ΚΚΕ και περιγράφουν με ακρίβεια την εικόνα που υπάρχει στον Περισσό για την κυβέρνηση Σημίτη. Και επειδή ακριβώς τη θεωρούν αντιδραστικότητα, έχουν επιλέξει το δρόμο της σκληρής αντιπαράθεσης, αφού οι επιλογές της έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τα συμφέροντα και τις μέ-
Σκληραίνει τη στάση του το ΚΚΕ

χρήσεις, όχι μόνο των εργαζομένων, αλλά και των αγροτών, των επαγγελματιών και των άλλων μεσαίων στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας.

Στο ΚΚΕ δεν είχαν αμφιβολία, από την πρώτη μέρα που ανέλαβε ο Κ. Σημίτης καθήκοντα πρωθυπουργού, για το δρόμο που θα ακολουθούσε και είχαν έτοιμη την αντιπολιτευτική στρατηγική τους. Για την ακρίβεια, ήταν έτοιμοι για οποιοδήποτε πρόσωπο διαδεχόταν τον Α. Παπανδρέου. Και τούτο, για το λόγο ότι πιστεύουν πως δεν είναι θέμα προσώπων η κυβερνητική πολιτική, αλλά εφαρμογής των εντολών που έρχονται από τις Βρυξέλλες (για τα οικονομικά) και την Ουάσιγκτον (για τα θέματα εξωτερικής πολιτικής).

Το Μάστροιχ

Θεωρούν ότι τα δύο μεγάλα κόμματα, αλλά και όσα από τα μικρότερα ακολουθούν, ανεξαρτήτως προσώπων που εναλλάσσονται στις ηγεσίες τους, έχουν κάνει τις επιλογές τους με τη θετική ψήφο που έχουν δώσει κατά τη διαδικασία κήρυξης της συνθήκης του Μάστροιχ στη Βουλή. Εκτοτε, είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν συγκεκριμένη πολιτική, σύμφωνη με τις επιταγές του διευθυντηρίου των Βρυξελλών.

«**Πρόκειται για μια στυγνή κυβέρνηση που σπάει κόκαλα. Και δεν**

ΑΛΕΚΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ

«Αντιδημοκρατικός κατήφορος»

«**Τ**ην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και τον κύριο Σημίτη τους κρίνουμε στη βάση της στρατηγικής και της τακτικής του ΠΑΣΟΚ και όχι με κριτήρια δράσης προσώπων. Βεβαίως, τα ηγετικά πρόσωπα, ιδιαίτερα σε μη συλλογικά κόμματα, έχουν ιδιαίτερες και αυξημένες ευθύνες. Η πολιτική μιας κυβέρνησης κρίνεται από το ποιος χάνει απ' αυτήν. Από το ποιος είναι ο βασικός υποστηρικτής της. Η πραγματικότητα δείχνει ότι και με τη σημερινή κυβέρνηση ωφελείται η πλουτοκρατία και ζημιώνονται οι εργαζόμενοι. Γι' αυτό η πλουτοκρατία στηρίζει την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Το ίδιο και τα διάφορα ιμπεριαλιστικά κέντρα, αφού η ελληνική κυβέρνηση υλοποιεί πλήρως τους αμερικανονατοϊκούς σχεδιασμούς στην περιοχή. Μάταια προσπαθεί η κυβέρνηση να ντύσει την ταξική πολιτική της με φραστικές αναφορές στην «κοινωνική δικαιοσύνη», την

«αλληλεγγύη», το «σοσιαλισμό».

Μάταιο είναι, επίσης, αν νομίζει πως με τα «κεντροαριστερά» σενάρια θα κρατά για πάντα εγκλωβισμένους πολλούς εργαζόμενους. Μπορεί, προσωρινά, κάποιους να αποπροσανατολίζει. Αλλά σήμερα μια αντι-

λαϊκή πολιτική αποκαλύπτεται πιο γρήγορα απ' ό,τι στο παρελθόν.

Μπροστά στη χιονοστιβάδα των αγροτικών και εργατικών κινητοποιήσεων η κυβέρνηση ανακάλυψε και την περίφημη «κοινωνική συνοχή», δηλαδή την υποταγή του λαού στην πολιτική της. Και όποτε δεν καταφέρνει να τον υποτάξει με αυτά τα μέσα, καταφεύγει στην καταστολή. Η καταστολοφάνηση από την κυβέρνηση των δικαιών λαϊκών κινητοποιήσεων, η προσπάθεια εφαρμογής της πολιτικής του «διαίρει και βασίλευε», δείχνουν πως ο επικίνδυνος αντιδημοκρατικός κατήφορος της δεν έχει τέλος.

Το σίγουρο είναι πως το επόμενο διάστημα η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν θα περάσει καθόλου καλές μέρες. Υπάρχει αφύπνιση του λαού και κινητοποίηση ελπιδοφόρα».

διατάζει να στρέψει τη μια κοινωνική ομάδα εναντίον της άλλης, για να εξασφαλίσει όσα περισσότερα μπορεί στους τραπεζίτες, τους εφοπλιστές και τους άλλους κεφαλαιοκράτες», σχολιάζει ο Μάκης Κοψίδης, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και υπεύθυνος Τύπου του κόμματος.

Εκτιμά, μάλιστα, ότι ο πρωθυπουργός θα προχωρήσει σε ακόμη πιο σκληρά μέτρα, τα οποία θα περάσει διά πυρός και σιδήρου, ενισχυμένος και από μια πρωτοφανή στήριξη που του παρέχουν ορισμένες εφημερίδες και άλλα μέσα ενημέρωσης. Θεωρεί εαυτόν τόσο δεμένο με το μεγάλο κεφάλαιο, που «ούτε να» δεν σκέφτεται να πει στις εντολές του.

Κι αν όλα αυτά φανούν εξαιρετικά σκληρά, υπάρχουν και άλλα σκληρότερα που λένε στον Περισσό για τον Κώστα Σημίτη. Του κατελούν, για παράδειγμα, προσπάθεια να ξεαναγορίσει τη χώρα πίσω στη δεκαετία του '50, αγνοώντας ακόμη και την ανάγκη για την

εξασφάλιση των πιο στοιχειωδών κοινωνικών ισορροπιών.

Παρόμοιο φαινόμενο, αν και όχι σε τόσο μεγάλη έκταση, εκδηλώθηκε και κατά την κινητοποίηση των αγροτών. Και, κατά κάποιον τρόπο, η τελευταία ανακίνηση του κόμματος εμπεριέχει και μια μορφή προειδοποίησης προς την κυβέρνηση εν όψει των νέων κινητοποιήσεων που προγραμματίζονται.

Στο ίδιο μήκος κύματος είναι και οι εκτιμήσεις του ΚΚΕ για την ακολουθούμενη εξωτερική πολιτική. Το πρωθυπουργό στις Ηνωμένες Πολιτείες, από βήματος Βουλής, δεν φανερώνει απλώς και μόνον έλλειψη κοιμωσύνης. Αποδεικνύει τη διάθεση του «να βάλε πλάτες» για τη σταθεροποίηση της αποκαλούμενης νέας τάξης πραγμάτων στη Μ. Ανατολή, το Αιγαίο και την Κύπρο. Πρόκειται για πολιτική υποτέλεια, που τίποτε το καλό δεν προηνοεί για τον τόπο. Αντιθέτως, οδηγεί στην ελάττωση διχοτόμησης της Κύπρου και του Αιγαίου υπό την υψηλή εποπτεία των Αμερικανών.

Συγκεντρωτισμό και αντιφάσεις του χρεώνει ο ΣΥΝ

Του Γ.Ρ. ΡΟΥΜΠΑΝΗ

Πριν από ένα χρόνο, στο στρατόπεδο του μεγάρου Μαξίμου και στο στρατόπεδο της πλατείας Κουμουνδούρου κυριάρχησαν δυο εντελώς διαφορετικά συναισθήματα.

■ Στο μεν πρώτο, η αισιοδοξία -η οποία έφτανε στα όρια της βεβαιότητας- ότι με τον Κ. Σημίτη πρωθυπουργό το ΠΑΣΟΚ θα κατάφερε να απορροφήσει το Συνασπισμό και να αποκτήσουν μια νέα δυναμική.

■ Στο δεύτερο, ο φόβος άσκησης μιας πολιτικής από το νέο πρωθυπουργό, που θα καθιστούσε δυσδιάκριτα τα όρια που χωρίζουν τα δύο κόμματα, με άμεσο κίνδυνο να καταγραφεί αυτή η σύγχυση στο εκλογικό αποτέλεσμα.

Τώρα, ένα χρόνο μετά, τα πράγματα έχουν αποκατασταθεί. Και στο όνομα Σημίτη τα στελέχη του Συνασπισμού (για την ακρίβεια, όχι όλα, αλλά πάντως τα περισσότερα απ' αυτά) ανοίγουν σαμπάνιες. Ο αρχικός φόβος έχει διαλυθεί.

Οι διακηρύξεις του περί Κεντροαριστεράς, τις οποίες ανέναντι -ως μη σφαιρικές- πριν από το συνέδριο του ΠΑΣΟΚ στο συνέδριο του Συνασπισμού (του καταλογίζουν την πρόθεση ότι ήθελε να σπείρει σύγχυση), αποδείχθηκαν κενές περιεχομένου. Γιατί η πολιτική που εφαρμόζει, περισσότερο κεντροδεξιά αντίληψη φανερώνει -λένε- παρά κεντροαριστερά. Και επιπλέον, εμφανίζεται πολύ περισσότερο συγκεντρωτικός απ' όσο ο Α. Παπανδρέου, τον οποίο κατηγορούσαν για έλλειψη επαρκούς δημοκρατικής εναισθησίας.

Στον πρωθυπουργό οι άμεσοι συνεργάτες του προσδίδουν τον Συνασπισμό καταλογίζουν:

■ **Οχι απλώς συντήρησης** τη λογική της αυτοαναμείωσης του Α. Παπανδρέου, αλλά την επεξεργάστηκε σε κήρυγμα αποκλεισμού από τη νέα Βουλή των μικρότερων κομμάτων, με το αιτιολογικό ότι με βε-

Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

«Κυβέρνηση χωρίς στρατηγική»

Χρόνος συνέχειας και όχι αλλαγών. Συνέχειας ως προς την κυβερνητική πολιτική, αλλά και συνέχειας ως προς την κρίση του πολιτικού συστήματος και του τρόπου διακυβέρνησης.

Και η πρωθυπουργία Σημίτη δεν μπορεί και δεν θέλει να αντιμετωπίσει με σωστό τρόπο τα προβλήματα της χώρας, δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας. Δεν προωθεί τις αλλαγές, στο όνομα των οποίων εξελήγ. Διαψεύδει τις προσδοκίες που καλλιεργήσε συστηματικά το περιβάλλον στήριξης του και οι πολιτικές επικοινωνίας του.

Η πρωθυπουργία Σημίτη χρησιμοποιεί όλες τις γνωστές συνταγές του παραδοσιακού τρόπου διακυβέρνησης. Δεν συνροούνται με τα πραγματικά αίτια της κρίσης και τα πραγματικά κέντρα εξωθεσμικής εξουσίας, που επιδιώκουν

την εκπροσώπηση των συμφερόντων τους.

Η κοινωνική συνοχή πλήττεται. Η πολιτική κατάσταση είναι προβληματική, τέσσερις μήνες μετά τις εκλογές. Ο «πολιτικός αυτοματισμός» της πολιτικής συνέχειας και «ο κοινωνικός αυτοματισμός» της κοινωνικής αντίδρασης προκαλούν έντονες κοινωνικές και πολιτικές πολώσεις. Ταυτόχρονα, στα θέματα εξωτερικής πολιτικής στο εσωτερικό της κυβέρνησης υπάρχουν δύο μέτωπα, που αναμετρίονται βήμα βήμα. Και μετά τις εκλογές το

μεγάλο πρόβλημα της χώρας είναι ότι έχουμε κυβέρνηση χωρίς επεξεργασμένη στρατηγική.

Οι έχουμε κυβέρνηση που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει την κρίση νομιμοποίησης, αποτελεσματικότητας και αντιπροσώπευσης του πολιτικού μας συστήματος.

ση το Σύνταγμα δεν μπορούν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο. Οι πραγματικές προθέσεις του Κ. Σημίτη, λένε στην Κουμουνδούρου, φάνηκαν από τη συμπεριφορά που επιφύλαξε στους προέδρους του ΣΥΝ και του ΔΗΚΚΙ, τόσο στη διανομή των εδρών στην αίθουσα του Κοινοβουλίου όσο και στις επιλεκτικές απαντήσεις που έδωσε κατά την «ώρα του πρωθυπουργού».

■ **Επιμένει στη διατήρηση ενός αυστηρά συγκεντρωτικού πρωθυπουργοκεντρικού συστήματος** διακυβέρνησης, που δεν εξυπηρετεί ούτε το κόμμα του ούτε, φυσικά, την υπόθεση της διεύρυνσης της δημοκρατίας που πιστεύουν στο Συνασπισμό.

■ **Ακολουθεί πολιτική πυγμής** απέναντι στις κοινωνικές ομάδες που προβάλλουν οικονομικά αιτήματα, αντί να επιλέξει την οδό του συσαστικού

διαλόγου. Και, όπως λένε, δεν έχει σχέση με την έννοια του διαλόγου η προσπάθεια που συνήλθε καταβάλλει η κυβέρνηση να πείσει τους εξεγερμένους για την ορθότητα των μέτρων που ήδη έχει αποφασίσει.

■ **Επιλέγει το δρόμο των κοινωνικών αντεπαρθέσεων** μεταξύ ομάδων με συγκρουόμενα συμφέροντα, προκαλώντας την αποσάφηση της κοινωνίας, αντί να μεριμνά για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

«Αντιφατικός»

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την κατάσταση που επικράτησε στο ΠΑΣΟΚ και τις αντιθέσεις, που έχουν πάρει και πάλι δημόσια χαρακτηρισμό, εκτιμούν ότι δεν θεμελιώνουν την αντίληψη του πρωθυπουργού πως μπορεί να επιβληθεί διά της πυγμής στην κοινωνία. Αποτελεί φαινόμενο παράδοξο, λένε, να δοκιμάζεται από τέτοιες συγκρούσεις στο εσωτερικό όχι μόνο του κόμματός του, αλλά και της κυβέρνησής του σε σημαντικούς στρατηγικούς τομείς και παράλληλα να θέλει να εμφανίζεται τόσο ισχυρός απέναντι στις απαιτήσεις μεγάλων κοινωνικών ομάδων.

Την ίδια αντιφατικότητα του καταλογίζουν και στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Η ίδια σύγχυση που επικράτησε στο πρωθυπουργικό επιτελείο, κατά τη διάρκεια της κρίσης στα Ιμια, η οποία οδήγησε στα θολά αποτελέσματα που ζούμε σήμερα, η ίδια επικρατεί και σήμερα.

Πιστεύουν, μάλιστα, ότι ορισμένες κινήσεις του μαφτιούρου κάποιες συμφωνίες με τους Αμερικανούς, οι οποίες όμως δεν τηρούνται, είτε από τη μία είτε από την άλλη πλευρά, με αποτέλεσμα να εκδηλώνονται από την κυβέρνηση στασιμωδικές κινήσεις. Λίαν επικίνδυνες για τα ελληνικά συμφέροντα στην περιοχή.

ΑΥΡΙΟ: Τσοχατζόπουλος - Αρσένης
μιλάνε για το 12μηνό Σημίτη